

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Novi ban.

V sredo je sprejel Zagreb novega bana kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Baron Pavel Rauch je došel z novo vlado v hrvatsko prestolnico, in hrvatski narod mu je priredil sprejem, kakršnemu se novi ban ni nadejal. Misli si je baron Pavel Rauch, da mu bodo Zagrebčanje in po njih hrvatski in srbski narod odprli na stečaj vrata do svojih src, ali zmotil se je: narod je sprejel novega bana, kakor se sprejema človeka, ki ni prišel v narodovem imenu, narod je pokazal novemu banu, da so komisarji madžarskega šovinizma dogospodarili v troedini kraljevini.

V sredo je bil najavljen prihod novega bana. Že priprave za sprejem so morale v občinstvu pobuditi upravičeno ogorčenje, kajti novi ban je zahteval, da se ga sprejme. Prvi čin novega bana je bila torej tiranizacija; še ni bil na ozemlju, kateremu naj vlada, in že naj se na njegovo komando klanjajo pred njim celo faktorji, katerim absolutno nima niti moči niti oblasti zapovedati. Rauch si je komandiral k svojemu sprejemu ne samo vladno uradništvo, zahteval je celo to, da se mu pokloni tudi zastop avtonomnega glavnega mesta kraljevine, kateri ima toliko samostojnosti, da nima vlada niti pravice potrjevati njenega načelnika, temveč edino le vzeti na znanje njegovo izvolitev.

Zagrebski župan dr. Amruš, ki je dobil že naprej migljaj o željah in zahtevah novega bana, se ni uklonil tem imperativnim željam, temveč je rajši odložil župansko čast, pač pa je njegov namestnik izdal okrožnico na občinsko uradništvo, da se v polnem številu, v predpisani toaleti: „salonski, črni kravati in sivih rokavicah“, udeleži sprejema novega bana. Neodvisno uradništvo neodvisnega stolnega mesta se komandira torej k sprejemu človeka, ki mrzi narodno zavedno meščanstvo stolnega mesta iz vse svoje duše, ker mu to meščanstvo nikdar in nikoli ne bo podajalo svojega hrbta, da bi po njem splezal na višek, h kateremu ga vleče njegova častihlepuost in vladaželjnost, ne pa korist naroda.

Hrvatsko časopisje je prihod novega bana registriralo edino le kot dnevni dogodek med drugimi, ni bilo nikakih pozivov na občinstvo, naj se udeleži sprejema, ali naj se ga ne udeleži, a vzlic temu se baron Rauch lahko pohvali, da je imel glede na število sprejemnikov res „veličasten“ sprejem. Ko je prispel vlak iz Budimpešte, je bil peron nabit poln občinstva, ki je sprejelo novega bana z bur-

nimi abecug-klici. Z banom je prispela tudi nova vlada, in značilno za priljubljenost in spoštovanje, katero ima ta vlada v ljudstvu, je dejstvo, da jo je ljudstvo splošno nazivljalo — Barnumovo menažerijo, ki prihaja iz Budimpešte. Pozdravne govore je zadržala pesem — „O du mein lieber Augustin“. Rauch se je komaj rešil v čakalnico, kjer ga je nemški pozdravil poveljnik zagrebške garnizije, kateremu je tudi nemško odgovarjal ban. Ali tudi v čakalnico je udrlo občinstvo in z abecug-klici zadržalo vse ovacije banu.

Ko je pa ban stopil na trg pred kolodvorom, ga je nešteta množica sprejela z nepopisnim krikom in vikom, da se je kar najhitreje umaknil v zaprto kočijo, ki se je tako hitro odpeljala, da niso niti vrat prej zaprli. Petinšestdeset stražnikov ni moglo vzdržati kordona, ljudstvo se je zgrnilo za banovo kočijo in kočijami, v katerih so se vozili novi vladni predstojniki. V najhujšem diru so vozili, a vzlic temu so gnila jajca vendarle še zadevala vozove. Na celem potu krik in zabavlje, in nekdo si je celo privoščil šalo, da se je z vozom, na katerem je bila velika „punca iz cunj“ z napisom „Čeka te banica od Potokgrada“ vrnil za kočije „dostojanstvenikov“. Zagreb se ima torej zahvaliti novemu banu za dvojni pustni dan v letu, in Rauch se ne more pritožiti, da ne bi bil sprejem dovolj „svečan“.

Demonstracije so začele kazati vedno nevarnejši značaj, ko je ban srečno ušel v svojo privatno palačo, ne pa bansko. Podbanu Czernkovichu je množica razbila vsa okna, oddelnega predstojnika Mixicha so pretepli s palicami, kočijo, v kateri sta se vozila Rauchov brat in Rauchov kandidat za djakovsko biskupsko stolico, Ivanšak, so nagnali s kamenjem in gnili jajci v beg. Policija je bila brez moči proti silni množici in je večkrat rabila orožje, ko jo je ljudstvo začelo obsipati s kamenjem. Od dveh popoldne pa do večera je trpela ta divja gonja, in šele, ko se je zmračilo, so demonstracije pranehale.

Hudo je bil užaljen baron Rauch, ko je videl, kak uspeh je imel njegov komando k sprejemu, videl je, da si ljudstvo ne da izsiliti spoštovanja. Prvi dan njegovega banovanja v Zagrebu mu je dovolj jasno pokazal, da za madžarske komisarje ni prostora na Hrvatskem. Rakodeczay, ki je medtem postal tajni svetovalec cesarjev, je bil pametnejši — tiho je prišel, tiho je odšel, in nihče se ni zmenil zanj, zato pa vsaj ni doživel sramote, kakršno si je „najsvečanjši“ nakomandiral njegov naslednik. Rauch je s prvim svojim nastopom postal — nemogoč.

V četrtek je novi ban razvil pred zbranim uradnim svojim program, ki je isti, kakor ga je imel Rakodeczay. Stoji na stališču nagodbe. Glede železniške pragmatike, ki je bila povod silnemu boju Hrvatov proti Madžarom, službenega jezika pri železnicah je izjavil, da morejo to vprašanje rešiti edino le regnikolarne deputacije. V finančnih zadevah naj bi Hrvatska pokrivala svoje avtonomne potrebe z dokladami na davke in banu naj bi se dovolilo, da sme v sporazumljenju z ogrskim finančnim ministrom najemati posojila. V kratkem bo predložil saboru načrt volilne reforme na podlagi splošne volilne pravice. Občinska avtonomija se bo razširila. Tudi željam bratov Srbov hoče biti vedno pravičen. Uradnikom naj bi se zvišale plače.

Prijatelj bo vsem svojim pristašem, brez usmiljenja strog pa proti malomarnosti, posebno pa proti tendencam, ki bi bile naperjene proti dinastiji in temeljnemu zakonu.

Uradništvo je službeno pokorno poslušalo in odobravalo ta program, in s tem je bila stvar pri kraju. Kako bo hrvatski narod sprejel ta program, bodo pokazale prihodnje volitve, in tedaj najbrž Rauchov fiasko ne bo nič manjši, kakor je bil ob njegovem prihodu v Zagreb.

Stvari do dna.

(Dopis s kmetov.)

(Konec.)

Razložili smo razmere take, kakor so, in sedaj se obračamo do S. L. S. kot izključne zastopnice kranjskega kmeta na Dunaju.

Vsled razdelitve volilnih okrajev imajo v vsakem, razun Ljubljane, kmetški volilci gotovo $\frac{2}{10}$ večino, ter so ti zaznamovani kot agrarni okraji. Vendar je bilo na shodu v „Unionu“ dne 28. marca 1907 razglašeno, da morajo biti vsi stanovi primerno zastopani. Ako si ogledamo torej poslance kot reprezentante stanov, katerim pripadajo, tedaj vidimo, da bi po tistem razmerju bilo na Kranjskem okolu 45.000 advokatov, 90.000 penzionistov, 90.000 duhovnikov, 45.000 poštarjev ter rezervnih častnikov, 45.000 industrijskih delavcev, 45.000 učiteljev, 45.000 doktorjev medicine ter končno okoli 45.000 kmetov. Ugovarjalo se mi bo, da imajo ti gospodje po večini tudi posestva in da so vzlic svojemu stanu vendarle izvoljeni na agrarni program in tega tudi zastopajo. Kar se prvega tiče, ne vem, kako bi se ti gospodje izkazovali, če bi naenkrat

LISTEK.

Anka.

Spisal G.
(Konec.)

Takih misli je tudi davčni adjunk Gruden. Pameten človek je to, najbolj pameten v vsi družini. Kadar govori, govori s prepričanjem in v njegovih besedah je vedno kos srca. Začutiš to kmalu in dene ti prijetno. Včasih hodim na večer z njim in mi pripoveduje o svojem življenju. Pravi, da je ljubil nekoč čisto propadlo dekle, da jo je vlekel iz mlake z vsemi silami, ona pa ni marala; ugajale so mlake in prijeten ji je bil smrad... Ob takih prilikah postane sentimental in ob koncu pove, da je bila edina na svetu, ki jo je ljubil...

Najin sošolec Robida pa je največja mevža. Nič se ni izpremenil, smeje se še istotako neumno in dela se važnega pri stvareh, ki ima z njimi najmanj posla. Kadar se govori o ženskih škandalčkih, je on njihov zagovornik.

„Ah, ženska... Vedno ti ima nekaj za kulisami, nikoli ji ne prideš do dna — ali to je natura... Ah, ženska, no...“

In božjal bi Robida na tak način vso noč. No, niso mu dali bogovi...

To je tukajšnje življenje in moje razmere do Anke. Zdaj je že pozno, spat grem in sanjal bom o njej. Jutri pa pojdem zopet enkrat trkat na njena vrata. Treba je že na pot, in neumen je romar, ki pusti svojo srečo in gre križem svet...

III.

Jutro se je storilo, nebo pa je bilo oblačno in vsa okolica je bila zelo meglena. Niso se videli daljni holmi, gore so utonile v meglenem morju. Mirno je bilo zunaj, na ta način je bilo, kakor bi se vrnila jesen. Za en dan bi bila prišla mogoče nazaj, lep spomin ji je ostal na ta kraj... poslovala bi se po polnoči. Ali ljudje niso mislili na jesen, kmetje so šli na polje in so orali. Težko so vlekli voli, zevala je zemlja, sključeni ljudje so šli za plugom. Molčali so med seboj, tisti spredaj je zaypil včasih nad živino, voli so potegnili močneje.

Tudi v mestnih ulicah je bila megla. Ni se videlo preko celega glavnega trga, prihajali so ljudje iz megle in se izgubljali v njej. Dolgčas je bilo povsod in počasi so tekale ure. Bilo je poldne naposled, in tudi tedaj se niso umaknile megle; tako je bilo ostalo vse pusto in jesensko in ljudem je bilo dolgočasno.

Turina se je odpravljal tisti dan na pot. Že je bil napolnil kovčeg in ga zaprl; drugo jutro se je namenil na pot. Navadno je bil razpoložen tisti dan, pogostokrat se je domislil na Anko, sredi popoldne se je odpravil k njej.

Malo ljudi je bilo po ulicah; ko je prišel pred hišo Ankinega stanovanja, jo je videl ob oknu. Gledal je gor in Anka se je naposled umaknila. Potem je šel po stopnicah in potrkal.

„Prosto!“

Anka je sedela pri živalnem stroju v črnem križu z belim predpasnikom in v rdeči bluzi.

„Vas motim menda?“

Neumen je bil njegov glas in boječ.

„Ne! Kaj me boste motili?! — Sedete lahko!“

Sedel je na stol na desno stran živalnega stroja in čudno mu je bilo pri srcu, zakaj Anka je bila lepa in čisto hladna. Samo oči so bile prisrčne, vroče in globoke, ali te oči so bile vedno take. Ustvarjene so bile tako, nikoli niso bile drugačne.

„Jutri odpotujem, gospodična Anka, in prišel sem, da se od vas poslovim.“

Pripovedoval je v neumnem tonu, včasih mu je skoro manjkalo glasu.

izgubili svoje diete, ekspenzarje, pokojnine, plače ter brez kapitalij se morali preživljati z obdelovanjem svojih zemljišč. Najbrž bi šli tudi kmalu v Ameriko. Z ozirom na drugo okoliščino je pa, kakor smo videli ravno v polpreteklem času, v odločilnem trenutku srajca vedno le bližji kot suknja. Tako bi gospod Jaklič javljeno glasoval zoper povišanje učiteljskih plač, četudi bi morali njegovi volilci kmetje to nositi. Isto tako ni glasoval gospod dr. Žitnik zoper povišanje kongruje i. t. d. S tem nočemo nobenega gospoda žaliti, ampak le konstatujemo, da lista kranjskih poslancev nikakor ne odgovarja sestavi prebivalstva.

Krono te protikmetске politike pa si je posadila S. L. S. na glavo s tem, da je z moralnim pritiskom zlorabeč kmetsko nevednost vsilila dvema tako agrarnima okrajema, kakor sta Kamnik in Logatec, za poslanca dr. Kreka in Gostinčarja. Ako bi jih ne ločevalo versko naziranje, sta to vendar dva čisto navadna socialna demokrata. Dokazali smo, da je edina rešitev kmeta zvišanje cen njegovih produktov. Kako bodeta ta dva moža za to delovala, ko imata vendar pred očmi vedno le koristi konzumentov, to nam je nedoumno. Ali si morete predstavljati, da bi vstopila dr. Adler in Schuhmeier v prosto agrarno zvezo? Dr. Krek in Gostinčar pa sta vstopila v zvezo krščanskih industrijskih delavcev, katere predsednik je znani Kunschak. In vendar sta bila izvoljena skoro izključno od kmetov-volilcev, da zastopata njih koristi. Dr. Krek je menda profesor moralke. Kot tak bo pač vedel, da je krivda enaka, če kdo družega prisili k samomoru, kakor da bi ga sam ubil. Ali ni to vnebopijčoh greh, da je on kot generalštabšef S. L. S. s tem, da je vsilil z moralnim pritiskom kmetom-volilcem sebe ter Gostinčarja za poslanca, istim potisnil v roke nož, s katerim delajo svoj gospodarski harakiri? In ali ni krivica, kmetu-trpinu njegov boren zaslužek 60 h na dan s protikmetsko politiko utrgavati? O Krek in Gostinčar, le tecita še ven, kadar bo zopet treba braniti koristi svojih volilcev-kmetov. Če bo kmeta le količkaj pamet srečala, bosta čez 6 let še od kod drugje tekla.

Za to legislativno dobo je torej pomoč od te strani izključena. Edini vesel pojav v tem oziru so ribniški kmetje. Ker je pa vsled znanega pritiska izključeno, da bi bil v doglednem času zoper voljo S. L. S. izvoljen kak res agraren poslanec, ki bi ne imel nikakih ozirov ne na krivo ne na ravno palico (scepter) ter kar je s tem v zvezi, niti na druge stanove — ti prokleti oziri so vedno le tedaj merodajni, kadar se gre za kmetске koristi, sicer ne — ampak vedno in povsod imel le blagor kmeta pred očmi, tedaj res skoro ne preostaja družega, kakor da se pridružijo vsi kmetje kmetским zvezam ter pri prihodnjih volitvah zahtevajo, tako kakor so Ribničanje storili, poslance iz svoje srede. Tedaj se bo hitro videlo, koliko daleč sega demokratizem S. L. S. Da dobimo le dva res agrarna poslance, ki bodeta zastopala izključno kmetске koristi brez ozira na levo in desno, služila bodeta pri celi stranki za priganjača, in morda se inauguirira drugačna kmetška politika.

Ker pa utegne še veliko vode preteči, preden se to zgodi, in bi se tudi posledice glede na cene le počasi kazale, tedaj v danih razmerah ne preostaja družega, kakor samopomoč.

Še eden ugovor je mogoč, ta namreč, da je kmet vzlic svojemu minimalnemu zaslužku vendar le toliko na boljšem nasproti drugim stanovom, da ima za vsak slučaj vendarle nekaj premoženja, namreč svoje posestvo. Toda tu ugovor je jalov. Ker mu vsled nizkih cen pridelkov vse posestvo, razun gozda, nikakih obresti ne nese, ima vse skupaj le neko idealno vrednost. Ker ne more jesti zidu svojih poslopij, niti ne prsti svojega zemljišča, torej mu ne preostaja družega, če hoče iz posestva kaj denarja dobiti, kakor da napravi nov dolg ali pa kos za kosom po-

sestva odproda. To pa je začetek konca, in kdor prične tako gospodariti, mu bo kmalu boben zapel.

Razvidno je torej, da je navezan le na minimalni zaslužek svojih rok.

Življenje je dandanes boj, in v tem boju zmaga tisti, ki je močnejši. Po pregovoru: sloga jači, nesloga tlači, je edina moč takega stanu njegova organizacija. Če smejo delavci štrajkati, železničarji ter drugi javni uslužbenci delati pasivno resistenco i. t. d.: zakaj bi si pa kmet, ta glavni steber države, ne smel s silo zvišati svojo beraško plačo 60 vinarjev na dan? Enaka pravica za vse. Če tisoči uslužbencev, deset tisoči delavcev ustrahujejo delodajalce ali državo, da jim poviša plače, ki so z ozirom na kmetsko dnino, napornost dela ter dolgost delavnega časa naravnost sijajne, pa bi se to ne posrečilo milijonom avstrijskih kmetov.

Ugovarjalo se mi bo, kaj bodo pa potem drugi stanovi? Vprašam vas, kedaj pa kdo vpraša, kadar se zvišujejo drugim plače, kaj bo pa kmet, na katerega se posredno ter neposredno po raznih krivih potih nazadnje vendarle vse te izdatke zvali. Pa naj pri drugih deloma nepotrebnih izdatkih nekaj prihranijo, da bodo lahko meso in mleko dražje plačevali. Naj bi imeli socialni demokratje večino, bi takoj odprli meje, pa najsi gre takoj polovica kmetских domov na boben. Torej ti prokleti oziri veljajo le takrat, kadar se gre za kmetovo korist, sicer pa ne.

Torej ne preostaja družega kakor število živine reducirati in to na najmanjšo množino, katero kmet neobhodno zase potrebuje. Sicer bodo takoj oporekali, kaj bo pa s kmetom, če živine ne bo redil? Ne moremo uvideti vzroka, zakaj bi potem kmetu slabše šlo, če bo imel 1, 2, 3, 4, 5 krat 200 do 300 K manj izgube na leto. Ta čudna matematika se je iznašla samo za kmeta, da namreč tem lažje shaja, čim več živine redi, torej čim več izgube ima. In da ima kranjski kmet dobiček ter je napreden, če kupi 500 vagonov umetnih gnojil na leto za travnike, medtem ko prodaja seno živini le po 2 do 3 K q, to nam tudi ne gre v glavo. Kranjski kmet, ti si bistre glave, kadar odpiraš možnjo ter v sedanjih razmerah plačuješ umetni gnoj ter močna krmila, prevdari vendar, zakaj ti ista tako priporočajo; morda se pa le domisliš, kdo ima dobiček od tega.

Predno sežemo po tem skrajnem sredstvu, ki je kolikor toliko dvorezen nož, obračamo se še enkrat do poslancev kmetских volilnih okrajev, pred vsem do gospoda Povšeta in Demšarja, naj vendar v očigled fiksiranja mesnih cen, ki so največja nevarnost za kmetov napredek, uvedejo nasprotno akcijo. Maksimalnim cenam mesa naj se postavi nasproti zahteva po minimalni prodajalni ceni živine za kg žive teže. Ako bi obstajali le še kaki dvomi o resničnosti v tem članku navedenih podatkov, naj se pa po posebni komisiji, ki bi sestajala iz vseh prizadetih faktorjev, določi, koliko stane v danih razmerah kmeta 1 kg živine žive teže ter potem minimalno prodajalno ceno. To je edini izhod iz te krize. Sicer nam ostane le še ultima ratio — štrajk živinoreje.

Končno omenimo tukaj še neko stvar, ki sicer ni v neposredni zvezi s prejšnjim razmotrivanjem, ki pa kot posledica teh razmer obstoj istih le potrjuje. Splošno se toži namreč, da se učenci, ki absolvirajo kmetijsko šolo na Grmu, le izjemoma posvetijo kmetijstvu, temveč se izgube po drugih poklicih. Vzrokom se delajo razne stvari, le prave ne. Učenci se uče namreč na tej šoli tudi kmetijskega knjigovodstva. Ko pride torej na kmetijo, prične zapisavati ter preračunavati, kako gre kmetijsko gospodarstvo. In tu pride naenkrat do zaključka, da mu vsa kmetija vzlic vsemu zboljšanju gospodarstva, pri sedanjih nizki prodajalni ceni pridelkov le izgubo nese, in da mora zato, da pokrije to izgubo, za čisto minimalno plačo delati. In tu vidi žandarja, dacarja, financarja i. t. d., ki imajo

približno enako, največkrat pa še manjšo izobrazbo kot sam, pa imajo po 3 do 4 K na dan ter gospoda igrajo. On pa naj dela po leti v vročini trdo 16 ur na dan za borih 60 h ter brska po fekalijah in vživa njih smrad. Tako izgubi veselje do kmetijstva ter postane tudi sam ali žandar, financar ali dacar ter prepusti brezploden trud in umazano delo onim sokmetom, ki niso v stanu se povzpeti do tega spoznanja. Zato je grmska šola tega pojava le toliko kriva, da da svojim učencem zmožnost tega spoznanja. Pravi vzrok so pa le neugodne kmetijske razmere.

Politični pregled.

Državni zbor.

Državni zbor se snide sredi meseca marca. Sicer bi bilo potrebno, da bi že prej dovolil vojaške novice, ali glede nato, da vojaška uprava ne misli povečati števila novincev, se bodo vojaški nabori vršili tudi že meseca marca in bo državni zbor naknadno obravnaval in rešil tozadevni vladni predlog.

Gospodarski odsek.

Gospodarski odsek državne zbornice se bavi z vprašanjem razdolžitve kmetских posestev. Izvolil se je poseben odsek 12 članov, ki prouči to vprašanje ter o njem poroča gospodarskemu odseku. Nato se je razpravljalo predlog o zabranitvi nakupovanja samostojnih kmetских posestev v špekulacijske namene. Vsi tozadevni predlogi predlagatelja posl. Schoiswolla so se sprejeli.

Delegacije.

Z ozirom nato, da vladajo v obeh državnih zbornicah, avstrijski in ogrski, toliko urejene razmere, da se je rešil pravočasno proračun in druge redne državne potrebe, se nameravajo vladni krogi zopet uvesti nekdanji red delegacijskega zasedanja v poletnem času, ko se začnejo državnoborske poletne počitnice. Delegacije bi v tem zasedanju rešile skupni državni proračun za prihodnje leto.

Ministrstvo javnih del.

Glede na novoustanovljeno ministrstvo javnih del se s češke strani zahteva, da naj to ministrstvo pripade Čehom, ki bi potemtakem imeli tri svoje može pri vladi. Ministrstvo naj bi imelo pet sekcij. Prva sekcija naj bi obsegale vodoppravne zadeve, poskusne obrtne zavode, patente in varstvene znamke, delavske pogodbe, posredovanje dela, delavske in delodajalske organizacije, izseljevanje in stanovanjska vprašanja. Druga sekcija: javne dobave, podpora male obrti, obrtni in združni kredit, obrtnonadaljevalne šole, obrtni instruktorji in domača obrt. Tretja sekcija: državne ceste in zgradbe. Četrta sekcija: vodne stavbe, vodne ceste in pristanišča, urejevanje hudo-urnikov, hidrografična in hidrotehnična služba, varstvo studencev in mineralnih voda. Peta sekcija: rudniške zadeve.

Protiaustrijske demonstracije v Pulju.

Ravnokar se mudijo v Pulju člani delegacij, katere je povabil poveljnik vojne mornarice, da si ogledajo naprave vojne mornarice v Pulju. Občinski svet v Pulju je ob tej priliki skrbno skrnil svoje irredentovsko lice ter se zavil v plašč navdušenega avstrijskega patriotizma, samo da ne bi delegati dobili slabih vtisov o Pulju in da bi se puljska občinska zadeva, ki se ravnokar ž njo bavi dunajska vlada, zopet rešila po želji v Pulju na krmilu stoječe kamoristične klike. Toda občinski svet je obračal, poulična druhal pa je obrnila. Preveč je namreč že navajena svojega absolutnega gospodovanja in si tudi sedaj ni dala dopovedati, da je irredentizem nekaj takega, kar

Dalje v prilogi.

„No, to greste tja, kjer ste v službi. Zdaj se boste kmalu ženili, menda imate že zdaj nevesto...“

Anka je govorila popolnoma hladno in je šivala popolnoma enakomerno dalje. Bele čipke je šivala na lila-blago, ki ga je pripela z iglo na koleno, z levico je oprijemala, in desnica je vbadala enakomerno dalje. Držala se je popolnoma naprej in nikoli ni pogledala Turini v obraz.

„Vidite, to je čudno v mojem življenju. Nikoli me ne ljubi dekle, ki jo jaz ljubim. To je obenem žalostno...“

Turina je gledal Ankina bela in lepa lica, njene črne in velike trepalnice in postajal je sentimentalen.

„To je smola... Jaz sem tudi tako smolasta punca...“

Mirno je povedala Anka, odgriznila je nit in Turina je videl dve vrsti belih in zdravih zob. Potem je vtaknila nit in izdrla iglo, ki je imela z njo pripeto blago na kolenu.

„Nerodno mi je... prosim vas, primite malo...“ Turina je prijel in se je sklonil naprej. Pri tej priliki se ji je približal popolnoma in na čelu je začutil njene mehke lase.

„No, frizuro mi pokvarite!... Nazaj se naslonite!...“

Anka je popravljala lase z levico, in Turina se je naslonil nazaj.

„Kaj se ne smem dotakniti vaših las?“

Vprašal jo je očitajoče, in Anka se je nasmejala.

„Saj jih imate sami... No, pa se jih še smete dotakniti. Lahko me božate po njih, samo rahlo...“

Anka se je še smehljala, Turina pa je bil miren.

„No, kaj me ne boste pobožali po laseh?... Pobožajte me vendar!“

Turini je bilo postalo neprijetno in žalostno obenem. Zdaj bi se bil rad poslovil, rad bi bil čul lepo besedo, a ni bilo nanjo upanja.

„Anka, vi mi niste dobri... Ne vem, zakaj ste taki proti meni.“

Anka je prenehala šivati in ga pogledala.

„Zakaj pa tako govorite? Tako govore otroci svoji materi, jaz nisem mama...“

Potem sta molčala oba. Anka je šivala dalje, Turina pa je bil užaljen, in tako užaljenje je vselej globoko in za posameznika zelo žalostno. Vzrastle so v sruu rože, pa se prikrađejo hudobne roke in trgajo in mečkajo rdeče in lepe cvetove. Rode se tihe in skrite bolečine in te dolgo ne jenjajo. Tiho boli dan in noč, tiho boli toliko časa, da ne umrje zadnji spomin v sruu. In tudi potem še ni končano. Radi se vračajo spomini in z njimi se vrnejo

tihe bolečine in zopet boli v sruu in trpi duša kakor davni čas.

„Povejte kaj, kaj ne veste ničesar?“

Anka je rekla to ne da bi dvignila glavo.

„Jaz bi moral govoriti drugače; daleč je vse od teh besed, kar je na mojem sruu. Lepe so te besede, za vas so pripravljene, zato ni prav, da me žalite ob tej uri!...“

Turina je gledal k njej dol in tedaj je dvignila Anka glavo in ga pogledala naravnost v oči.

„Kdo pa vas je žalil, kdo?... Jaz vas nisem!“

„No, potem je bil to nekdo drugi; prišel je od bogvekod, šel je bogvekam.“

Turina se je poskusil nasmehnuti.

„Ah, ste vi včasih čudni, gospod Franc!“

Anka je nagnila obraz in je šivala dalje.

„In tudi vi, Anka. Ali se še domislite na tisti večer? Zunaj na zadnji klopi je sedela Anka, in v tisto Anko sem se jaz zaljubil. Silno jo imam rad, brez nje je vse moje življenje pusto in prazno in od nje bi se danes rad poslovil. Povedal bi ji menda, da ne morem živeti brez nje, naj hodi moja pot, bi jo prosil ob uri slovesa.“

Turina se je bil razvnel v govoru in postal je bil nekoliko nervozen. Anka pa je bila prenehala šivati in se je zamislila.

se ne sme pokazati vsak dan in ob vsaki priliki. Ko je okrajni glavar Reinlein priredil v sredo zvečer soirejo delegatom, so uprizorili neodrešenci pred okrajnim glavarstvom velikansko demonstracijo. Velika množica ljudstva je kakor besno kričala „dol z Avstrijo, žvela Italija“. Umljivo je, da je ta demonstracija naredila velikanski vtis ne samo na delegate, ki so sedaj izpoznali resnico o irredentizmu v našem Primorju, temveč tudi na vladne in ne najmanj na vodilne italijanske kroge v Pulju, kateri se vidijo sedaj s svojimi trditvami o patriotizmu puljskega in sploh primorskega italijanstva postavljene na laž. Da bi le tudi vlada sedaj storila svojo dolžnost in odločno nastopila proti elementu, ki se je vzgojil z njeno potuho, ki ga je vedno protežirala proti Slovanom, samo da ne bi bilo treba dati Slovanom njihovih pravic. Tako se sedaj maščuje njena kratkovidnost. Morda se ji bodo sedaj vendarle odprle oči, vzroka je dovolj.

Ogrski državni zbor.

V ogrskem državnem zboru se sedaj vrše posvetovanja o reviziji zborničnega poslovnikarja. Predsednik Justh je brzojavno pozval tudi hrvatske delegate, da se udeležijo tozadavne konference. Glede revizije same je izjavil Justh, da o vsebini preuredb še ne more nič povedati, ker je še stvar tajna, ali vendar, da v načrtu ni določb, v katerih bi bil zadržan poseben pritisk na poslance.

Zbornica se je bavila s predlogo o vojaških novincev ter sprejela po kratkem priporočilu ministrskega predsednika predlog, da se postavi poročilo vojnega odseka že na dnevni red prihodnje seje, da se stvar reši še predno se snidejo delegacije k svojemu zasedanju. Sprejel se je tudi zakon o sladkorni taksi v splošni in podrobni razpravi.

Dvoboj ogrskega ministrskega predsednika.

Kakor smo svoj čas poročali, vršil se je s cesarjevim dovoljenjem dvoboj med ogrskim ministrskim predsednikom dr. Wekerlom in bivšim ministrom Polonyjem, ki se je končal s poravnavo. Ker je tudi po ogrskem zakonu dvoboj prepovedan, uvedla se je sodnijska preiskava proti dr. Wekerlu in Polonyju. Sedaj pa je ogrski pravosodni minister prosil cesarja, da bi smel ustaviti kazenski postopek proti Wekerlu in Polonyju, in cesar je to dovolil.

Odstop srbskega kralja Petra.

V nekatere liste je zašla vest, da namerava srbski kralj Peter takoj, ko bo sklenjena trgovinska pogodba z Avstrijo, oficijelno obiskati avstrijskega cesarja in ruskega carja, a potem da se misli odrediti prestolu. Z oficijelne srbske strani se te vesti označujejo kot popolnoma izmišljene.

Trgovinska pogodba s Srbijo.

Trgovinska pogodba s Srbijo bo kmalu gotova stvar. Glavna zapreka sklenitvi pogodbe je bila zahteva Srbije, da se odpre avstrijska meja za uvoz živine. Avstrija se tej zahtevi nikakor ni udala, pač pa se je dovolil uvoz gotovi množini mesa, za kar ustanovi neka dunajska delniška družba ob meji velike klavnice. S tem se je Srbija zadovoljila.

Protipoljska predloga v pruskem deželnem zboru.

V pruskem deželnem zboru se vrši sedaj v drugem branju razprava o znani protipoljski predlogi, po kateri naj bi se določilo 300 milijonov mark za razlastitev poljskih posestev. Pristaš centra, posl. Kirsch, je predlagal, da se predloga vrne odseku. Predlog je bil odklonjen. Poljaki so izjavili, da odklanjajo predlogo v vseh njenih delih. Odsek

predlaga, da se določi 200 milijonov v omenjeno svrhu, da pa se od teh porabi 75 milijonov v svrhu regulacije kmetskih posestev. Značilna je izjava konservativcev, da je eksistenca države nad svetostjo zasebne lastnine. Državni kancelar Bülow izjavi, da mu je težko zahtevati razlastitev, ali Pruska mora ostati nacionalna država in v to svrhu je razlastitev poljskih posestev nujno potrebna. Predloga se je na to sprejela točka za točko.

Maroške zadeve v francoski zbornici.

Vsled znanih dogodkov v Maroku, kjer je pred kratkim francoski general Damade popolnoma razbil roparske čete Muleja Rešida ter zavzel mesto Setat, je poslanec Jaures interpeliral vlado, češ, da bi moglo nastopanje generala Damada pobuditi sumnjo, kakor da bi se Francoska vtikala v notranje zadeve maroške in podpirala sultana Abdula Azisa proti protisultanu Muleju Hafidu. Minister vnanjih zadev Pichon je nato pojasnil, da ima poveljnik francoskih čet, edino le nalogo, skrbeti za mir in red v ozemlju pri Casablanci in za varnost Evropejcev ter kaznovati one roparske rodove, ki so svoj čas napadli Casablancu in mesto opustošili. General Damade je zadel na enega onih rodov ter ga strogo kaznoval. Vse rodove, ki so se svoj čas udeležili ropanja, se bo kaznovalo na ta način, pa naj bodo pristaši Abdula Azisa ali pa Muleja Hafida.

Mulej Hafid je dal prebrati v vseh mošejah pismo, v katerem kliče domačine v sveto vojno posebno proti Francozom in izraža upanje, da bode Casablancu in Mediuna, kjer sedaj Francozi izvršujejo policijsko oblast, kmalu zopet v rokah domačinov. Kakor je torej videti, bo Maroko še dalo dovolj opraviti Francozom, predno bodo razmere urejene.

Družba sv. Cirila in Metoda

14. januarja 1908.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da pošilja mnogo častitih rodoljubov razne doneske družbi po pošto ček. položnicah, ne da bi naznanili kakšen donesek je ta denar. — Ker družba stremi po tem, da se knjigovodstvo vodi kar najzorneje, mogoča je le takrat pravilna in jasna vknjiža vseh družbinih prispevkov, če se natančni podatki dajejo o poslanih doneskih. Take novice bi bile: „narodni kolek, — računski listki, — nabiralnik št. . . . — koledar, narodni davek, — razglednice“ i. t. d., ki se naj označijo, kar na položnice. S tem bi se približalo knjigovodji tudi veliko časa, ker hitro najde konto pošiljatelja! Rodoljubi, prosimo, uvažujte to!

*

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročile sledeče p. n. tvrdke računске listke: Ana Stopar, „Narodni dom“, Ljubljana; Ivanka Kimovec, „pri Lipi“, Ljubljana; Radivoj Tušak, Polzela za Iv. Ermenc; V. Mrak, restavracija „Novi svet“ Ljubljana; Fr. Dolžan, gost. Radovljica; tvrdka F. Meršol, Ljubljana; Milan Žnidaršič, Matenja vas; Iv. Malešič, Metlika; Davorin Lavrič, Šmarje pri Jelšah; M. Mastnak, gimn. profesor in t. č. tajnik podr. v Gorici; Ivan Štravs, trgovec, Podbrdo, Goriško; hotel „Lloyd“, Ljubljana, Št. fan Rajh, odvetniški kandidat v Celju; restavracija Auer, Ljubljana.

*

Velika veselica v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Ljubljanski ženski podružnici šentjakobsko-trnovska in šenklavsko-frančiškanska ste započeli veliko akcijo za splošno narodno veselico v prid družbi sv. Cirila in Metoda, ki se ima

vršiti 2. februarja t. l. Veselica bo nudila, kakor se čuje, prav ljubk, prijeten, domač, nad vse zabaven program, popolnoma v demokratiškem smislu. Ničesar se ne bo pretiravalo. Vsak zaveden narodnjak, vsaka narodna družinica, ki čuti veselje po neprisiljeni zabavi, bo dobro došla in prijazno vsprejeta. Toleta je postranska stvar; pridi, kdor hoče oblečen, čimbolj domačega se bo čutil v tem splošnem narodnem taboru veselja, tembolj bo pripomogel do zabave in splošnega veselja. Nastopila bode v tem vsakdanjem filistrskem času zopet enkrat doba idealnih nazorov „Izza časa kongresa“. Tej veselici je celo nebo naklonjeno. Sv. Peter je dal vsem junakom in junakinjam „Izza časa kongresa“ dovoljenje, da se povrnejo za ta večer z dušo in telesom med svoje rojake ter prežive nekaj veselih uric. Govori se, da prideta celo Vodnik in Prešeren v posete.

V Ljubljani je bila glede prirejevanj veselice v prid družbi sv. Cirila in Metoda posebno agilna šentpeterka ženska podružnica, mnogokrat združena z odotno moško. Za to svojo častno tovarišico pa nista hotele izostati prirediteljici veselice za svečnico. Nadejamo se, da združi napovedana veselica ne le okrožje častitih prirediteljic, temveč vse slovensko misleče prebivalstvo ljubljansko pa tudi rodoljube iz vseh slovenskih pokrajin. Rodoljubi, naše geslo naj nam bo: „Na svečnico se snidemo na „kongresu v Narodnem domu v Ljubljani!“

Dnevne vesti.

— Današnje številko smo poslali v večjem broju na ogled, v prvi vrsti pa gg. odvetnikom in notarjem z ozirom na oddelek v našem listu, ki smo ga prepustili gg. odvetniškim in notarskim uradnikom, da priobčujejo v njem poročila o svojih stanovskih razmerah. Prosimo, da nam oni naslovljenci, kateri ne nameravajo lista obdržati, vrnejo že to številko, da vemo potem urediti redno dopušljanje.

— Slovensko gledališče v Ljubljani. Ne da bi hoteli škodovati našemu slovenskemu gledališču, saj smo vedno in vselej bili pripravljene bodisi že na ta ali oni način, kolikor je v naši moči, podpirati edini ta naš zavod te vrste, ali v zvezi temu nas silijo nezdrave razmere, ki vladajo pri njem, zopet izpregovoriti par besedi, ki vemo, da ne bodo ugajale gotovim krogom, ali stvar sama je za nas merodajna, ne pa osebe, in zato stopamo tudi s temi stvarmi na dan. Res ni čudno, da ne more uspevati naše gledališče, kako tudi, ko so razmere tako zavožene, da bolj biti ne morejo. Kakor je znano, je operni pevec Haasen ušel, basista Hajeka in njegovo ženo so odpravili in sedaj so odslovili primadono Collignon zaradi — nesposobnosti. „Primadona“ Collignon je imela 400 K na mesec in vso garderobo, pela pa je štirikrat „Manon“, trikrat „Julija“ in dvakrat v „Božičnem drevesu“, vsega skupaj torej devetkrat. Dobila je torej v dveh mesecih plače 800 K in najmanj 200 K za garderobo, torej najmanj 1000 K. Vsak njen nastop je stal najmanj 100 K in končno se je izpoznalo, da je nesposobna. Prisiliti so jo morali šele s policijo, da je vrnila garderobo. Collignon je pela v Lvovu, predno je bila angažirana za naše gledališče, edinole tretje in druge uloge, a za nas je bila dobra kot „primadona“. To so pač razmere, ki lahko in res ubijajo naše gledališče. Sicer naj pa pripomnimo še to-le: V nedeljo popoldne so igrali Cankarjevo „Pohujšanje“. Intendanci bo morda vendar že znano, da večina poslušalstva tvori pri nedeljskih popoldanskih predstavah mladina, in kako mogočno „vzgojevalno“ mora vplivati na tako občinstvo n. pr. to-le: „Nekaj je zasmrdelo! Kaj si naredil, dacar?“ — Otroci: „Hi, hi, hi!“ Dacar pa gleda

Tudi ona se je sklonila k njenru, prijela je nje govo glavo z obema rokama in jo je poljubila na sence.

To je bila pač najlepša noč za to dvojno življenje. Našlo je srce, kar je želelo na tihem in tako prisrčno, zdaj je bilo zadovoljno in srečno. Zdaj je lepa bodočnost, zdaj sije solnce na pot, cveto rože, prijazne so daljave. Vse se je umaknilo, kar je bilo težkega in nelepoga v življenju, daleč je žalost, daleč so ure samote. Kadar pride večer, tedaj zagore na nebu nove zvezde, nova luna vzide iz za zelenih holmov in sveti vso dolge spomladansko noč. Zakaj spomladanski čas je napočil, in ne bo minila ta pomlad dolgo vrsto let. Dolgo vrsto — tja do groba, kjer se pač konča celo življenje.

Anka se je sklonila čisto dol in je šepnila na uho:

„Piši kdaj!“

Vstala je in je odšla in tudi Turina je vstal in odšel. In ko je šel po stopnjicah gor, ga je ogovorila mati, ki je stala v veži:

„Kaj pa je tebi to dekle, ki je govorilo stabo na vrtu!“

„Nevesta mi je . . .“

Odšel je spat in drugo jutro je odhajal.

Poročil se je predpustom.

gorelo dvoje zvezd daleč doli na večerni strani, nebo se je bilo zjasnilo in megle so se bile umakrile popolnoma. To se je bilo dogodilo ob večeru in neopazno. Mračilo se je in sredi mraka so se umikale megle preko hribov in po nebu so se pomaknili oblaki naprej in so se izgubili v daljavi.

Turina je šel na vrt, daleč od hiše dol na samotnem koncu vrta je sedel na polpolomljeno klop. Tam ni bilo nikjer in nikogar, ni se videlo tja zaradi smrek, ki so stale nizke in temne zelene okoli tistega kota.

Sam je bil in je mislil na Anko. Na tisto Anko v tistem davnem večeru je mislil in ob tistem slučaju so se začeli koraki, približali so se popolnoma in naposled je stopila Anka iz za smreke.

„Vidite, iščem vas povsod in šele vaš brat mi je povedal, da ste tukaj.“

Sedla je na klop nekoliko stran od njega in se je igrala z rožo, ki jo je imela v rokah.

Turina ni vedel ničesar povedati, ker je bil pač presenečen.

„Jaz sem iz tistega večera, tista Anka, ki bi se radi poslovlili od nje.“

Pogledala je nanj, on pa je pokleknil k njej in je poljubil njeno roko.

„Samo da ste prišli, Anka, samo da ste prišli.“

„Kaj ste se tako zaljubili v tisto Anko?“

Vprašala ga je po dolgem molku in pričela je šivati dalje.

„Zelo sem se zaljubil v tisto Anko . . . jutri pa grem na pot in se ne morem posloviti od nje . . .“

Hipoma mu je postalo žalostno in vzela je klobuk in vstal. Solze so mu hotele v oči, zbogom je rekel polglasno in je izginil med vrati.

Naglo je šel domov, in ko je prišel v svojo sobo, je sedel in se naslonil na mizo. Mislil je, da je minila zdaj sreča, da ni več zanj pravega tihega in prisrčnega veselja. Minila je pomlad, minilo poletje, zdaj je prišla jesen in potem pride zima, pomladi pa ne bo nikoli več. Ne bo to pravo življenje, ki nastopi s tistim trenutkom. To bo umiranje, izgubljen čoln, sredi valov življenja.

Pred očmi je še vedno stala Anka, črno napravljena, z belim predpasnikom, gledal je nanjo kakor na kip od marmorja. Postalo je bilo vse navidezno, samo soha je stala pred njim, ni bilo v njej življenja. Niso resnično gledale oči, nikoli se niso trepnile velike črne trepalnice, nikoli se niso zganile plahe zakrite prsi. Umrlo je življenje, soha je stala pred očmi, zbrali so se okoli nje žalostni spomini.

Mračilo se je zunaj in v sobo je prihajal mrak. Iz temnih kotov se je dvigal, plazil se je počasi, tesno so se objemali večerni mračni duhovi, Zunaj na nebu je že

polnagi Jacinti pod krilo, čepeč pod mizo, na kateri sedi Jacinta! E. gospoda, če ste že uklonili svoje šentflorijanske hrbe pod Cankarjevim bičem, naj le tolče po vas, a toliko pedagoškega umevanja bi se pač smelo od vas, ki vodite zavod eminentno vzgojevalnega namena, zahtevati, da vsaj mladino obvarujete takega „smradu“. V takih razmerah je pač težko zavzemati se za gledališče in je priporočati in celo nabirati zanje izrednih podpor med občinstvom. Temeljnih izprememb je res treba, in na te naj bi v prvi vrsti mislilo dramatično društvo, ako hoče, da ne bo zadela našega gledališča katastrofa, katera se mu tako opasno približuje, in sicer hitrih izprememb, kajti sicer bo prepozno.

— **Klerikalni kandidatje za ribniški okraj** so že izvoljeni. Izkušnja zadnjih let ni izučila vodstva S. L. S. Kakor vedno, prišel je tudi topot najvišji ukaz od strani ljubljanske klerikalne gospode in „ljudstvo“ si je izbralo hočeš ali nočeš od vodstva določena kandidata: učitelja **J a k l i č a** in **B a r t o l a**. Bog jima daj dobro! — Toda volilni boji minulih let so našemu kmetu še živo v spominu in ogenj hrepenenja po prostosti in neodvisnosti od klerikalnega brezobzirnega gospodstva še tli v njegovih prsih. A zaplapolal bo zopet ta ogenj silnejše in višje, kakor kedaj poprej, vnel se bo zopet boj, boj zavednega, za svoje lastno dobro se borečega kmeta, proti brezobzirnemu in njega popolnoma prezirajočemu klerikalnemu nasilju. Kmet je spoznal, da nima od sedaj vladajoče stranke pričakovati nič dobrega, da ostaja vedno le pri obljubah, zato pomagal si bo sam, izbral si bo svoje zastopnike, katerim bo volja kmeta najvišji in edini ukaz.

— **Deželnozborske volitve.** Volilno gibanje se je že precej dobro razvilo po celi deželi, a med vsemi je gotovo najagilnejša klerikalna stranka, katera prireja shod za shodom. Tudi kandidate ima že določene skoraj za vse volilne okraje. Liberalna stranka je na deželi slekla svojo staro obleko ter oblekla novo. Tako se je na Notranjskem zavila v „kmečko stranko“, katera pa ni drugega, kakor stara liberalna stranka, z edino to razliko, da so stopili starejši „voditelji“ nekoliko v ozadje ter prepustili „organizacijo“ mlajšim, med katerimi se v zadnjem času posebno odlikujeta nekdanja **r a d i k a l c a** v najpopolnejšem pomenu besede, dr. Gregor Žerjav, sedaj ravnatelj liberalne zveze zadrug, in Adolf Ribnikar, sedaj vodja bolnice za živino v Ljubljani, oba moža, ki sta še pred kratkim imela vse drugačne pojme o liberalni politiki. V mestih in trgih se ne kaže toliko volilnega gibanja, ako izvzamemo Idrijo, kjer je bivši klerikalni poslanec Arko, ki je bil svoječasno izvoljen s pomočjo socialnodemokratičnih glasov, na shodu, ki ga je sklical, da poroča o svojem delovanju v deželnem zboru, precej temeljito pogorel in sicer zopet s pomočjo socialnih demokratov. Razun v Ljubljani liberalna stranka še ni proglasila kandidatov v nobenem mestnem volilnem okraju. Vsekako bodo deželnozborske volitve prinesle marsikako presenečenje, in kakor se nam zdi, bo presenečenje največje pri liberalcih. Kako bo posegla naša stranka v volilno borbo, povemo v prihodnjih številkah.

— **„Naš List“** je bil pred kratkim še zelo liberalen. liberalnejši od „Slovenskega Naroda“ samega, ali nekaj je moralo priti vmes, najbrž „Narod“ ne trpi poleg sebe lista, ki bi se postavljaj na enako stališče z njim in „Naš List“ je sedaj — „neodvisen tednik“ in želi marsikaj, česar prej ni „želel“, in vedno bolj se uresničuje naše mnenje, da se je umrla „Slovenija“ prerodila v njem. Le poslušajte: „Že neštetokrat smo glasno in povsem odkrito povedali, česa ne odobravamo na tej ali oni stranki, ter danes le še ponavljamo, da bi si v interesu naroda želeli predvsem pri takozvani (sic!) narodno-napredni stranki to in ono drugače. Želimo si zlasti agilnosti in vztrajnosti, resnične demokratičnosti in svobodomiselnosti pri strankinih voditeljih in pri strankinem časopisju. Toda sedaj ni čas kritikovanja in rekriminacij. Nikjer na svetu ni stranke, s katero bi bil vsakdo povsem zadovoljen; zato je tudi v Slovincih ni in je ne bo. Delajmo na to, da se obstoječe stranke v svojem programu in delu popolnijo in izboljšajo, a ne cepimo svojega maloštevilnega naroda še v nove strančice in frakcije! S tem pomagamo le nemškutarstvu in klerikalizmu. Danes ni čas reformovanja in kritikovanja, nego doba boja in dela. Zato bomo podpirali v prihodnjem volilnem boju z vso odločnostjo napredne, protiklerikalne kandidate brez ozira na razne skupine v slovenskem naprednem taboru. Dolžnost vseh svobodomiselnih in protiklerikalnih rojakov pa je, da svoja načela v tem boju odkrito pokažejo in jih moško zastopajo. Edino to je značajno in pošteno.“ — Kakor bi brali Hribarjev članek v 1. številki „Slovenije“. Radovedno smo le, ali bo „Naš List“ zavzemal isto stališče tudi še po končanih deželnozborskih volitvah.

— **Nemci pri delu.** V Lazah pri Novem mestu namerava nemški šulferajn ustanoviti svojo šolo, torej komaj dobro uro od dolenske stolice. Šolske razmere v Lazah so namreč za tamošnje prebivalstvo res prava nadloga. Slovenski otroci zahajajo v slovensko šolo v Šice in imajo precej daleč, a nemški otroci imajo do kočevskih Čermošnjic še dalj. Slovensko ljudstvo je, kakor skoraj povsod

ob narodnih mejah narodno premalo zavedno, in prepričani smo, da bi v Lazah tudi slovenski otroci pohajali šulferajnsko šolo, ako bi se le ustanovila. Kdor pozna nemško vztrajnost pri zasledovanju nacionalnih ciljev, ne bo niti najmanj dvomil, da bo v kratkem ustanovljena ta šulferajnska šola, katere neizogibna posledica bo pomembnejše Laz, torej skoraj neposredne novomeške okolice. Ta zadeva nam je zopet jasn dokaz o nujni potrebi slovenskega narodnega sveta, ki bi imel dovolj opravka z obrambo slovenske narodne posesti ne samo zunaj ob narodnih mejah, temveč tudi pri nas na Kranjskem, kjer se „Nemcev ni bati“. Dela bi bilo čez glavo, le delavcev je treba.

— **„Glasbena Matica“** priredi v nedeljo, dne 19. januarja zvečer ob polu 8. uri v veliki dvorani „Narodnega doma“ in v nedeljo, dne 26. januarja popoldne ob 5. uri v veliki dvorani hotela „Union“ spominski večer Simon Gregorčiču na korist njega spomeniku. Pod vodstvom koncertnega vodje M. Hubada. Sodelujejo gospodje: dr. Fran Ilesič, c. kr. profesor, predsednik „Slovenske Matice“, Ernesto vitez Cammarota, operni pevec in profesor „Zemaljskoga glasbenega zavoda“ v Zagrebu (tenorist), Bogdan pl. Vulaković, operni pevec v Zagrebu (baritonist); pevski zbor „Glasbene Matice“ in oddelek moškega šolskega zbora, gospod Niko Štrifof (klavir). Vzpored: Besedilo vseh pevskih točk je Simon Gregorčičevo. Osem točk je novih, nalašč za to prireditvev pripravljenih. 1. Govor gospoda prof. dr. Frana Ilesiča. 2. Jakob Aljaž: a) Na bregu. Moški zbor, posvečen pevskemu zboru „Glasbene Matice“. b) Na dan! Moški zbor z baritonskim samospévom (nov). Zadnja Gregorčičeva, 13 dni pred smrtjo zložena pesem. Poje moški zbor „Glasbene Matice“ in oddelek šolskega zbora. Solo gospod Bogdan pl. Vulaković. 3. P. Hugolin Sattner: Lastovkam. Mešan zbor. (Nov.) 4. a) Risto Savin: Predsmrtnica XVII.: Kropiti te ne smem. (Nova.) b) P. Hugolin Sattner: Zaostali ptič. (Nova.) c) Josip Michl: Človeka nikar. (Nova.) Pesmi, poje operni pevec g. Bogdan pl. Vulaković. Na klavirju spremlja g. Niko Štrifof. 5. Anton Foerster: Njega ni. Moški zbor. 6. P. Hugolin Sattner: O nevihti. Mešan zbor. (Nov.) 7. a) Anton Nedved: Njega ni. b) Anton Foerster: Naša zvezda. (Nova.) c) Emil Adamič: Pri zibelki. (Nova.) 8. Anton Nedved: Pogled v nedolžno oko. Pesmi, poje gosp. Ernesto vitez Cammarota, na klavirju spremlja g. Niko Štrifof. 9. F. S. Vilhar: Oj z Bogom, ti planinski svet! Moški zbor s tenorskim samospévom in s spremljevanjem klavirja. Solo g. Bogdan pl. Vulaković, na klavirju spremlja g. Niko Štrifof. 10. Anton Nedved: Nazaj v planinski raj. Mešan zbor. Začetek obakrat točno ob navedenih urah. Cene prostorom obakrat enake: Sedeži 4, 3 in 2 K, stojišča po 1 K 20 vin., za dijake po 60 vin. se dobivajo v trafiki gospe Češarkove v Šelenburgovih ulicah in na večer prireditvev pri blagajni. — Besedilo istotam po 20 v.

— **Tri častne nagrade za razstavo z geslom „Otrok“** — eno po 100 K in dve po 50 K — razpisuje „Slovensko slovensko žensko društvo“ za tri najboljše ilustracije, otroškemu pojmovanju primerne slike ali risbe, katerim je zajeta snov iz slovenskih pravljic, bajk ali narodnih pesmi. Glede vposlanih umetnin bo razsojala posebna jury, sestavljena iz slovenskih umetnikov, literatov in pedagogov. Vse sprejete slike in risbe se izlože na razstavi občinstvu na ogled in v nakup. Slovenski umetniki naj blagovolijo vposlati svoja konkurenčna dela najkasneje do 15. maja brez podpisa ter naj jih predložijo v zaprtem ovitku, na katerem je zapisano geslo, svoje ime in naslov. Isto geslo naj se zapiše tudi na zadnji strani slike.

— **I. redni občni zbor telovadnega društva „Sokol I.“** v Ljubljani se vrši dne 1. februarja 1908 ob 8. uri zvečer v hotelu „Ilirija“, Kolodvorske ulice. Odbor.

— **Odvetniki v Mariboru.** Po poročilu celjske „Domovine“ je v Mariboru 14 odvetnikov, med njimi samo 4 Slovinci in 10 Nemcev. Če se upošteva število prebivalstva in se primerja Slovence s številom Nemcev v mariborskem okrajnem sodišču, ali celo v okrožnem sodišču, je razvidno, da je slovenskih odvetnikov premalo. Kakor zatrjuje „Domovina“, bi v Mariboru lahko izhajalo še enkrat toliko slovenskih odvetnikov, kakor jih je danes, in je torej mlajšim slovenskim pravnikom svetovati, da se nastanijo v Mariboru.

— **Slovensko trgovsko društvo v Celju** vabi na plesni venček, ki se vrši dne 2. svečana 1908 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju na korist fondu za ustanovitev trgovske bolnišnice in podporne blagajne za Spodnje Štajersko. Začetek ob 8. uri zvečer. K plesu svira polnoštevilna celjska narodna godba. Vstopnina za osebo 2 K, za obitelj do 3 oseb 5 K. — Toaleta promenadna. Vstop je dovoljen samo vabljenim. Vabilo velja kot legitimacija.

— **Koroški deželni odbor in slovenščina.** Koroški deželni odbor je dosledno zahteval od vseh občin na Koroškem, tudi onih, ki so v slovenskih rokah in sicer uradujejo slovensko, da občujejo z deželnim odborom edino le v nemškem jeziku. Slovenske dopise je deželni odbor dosledno zavračal. Tako se je potem godilo, da so sloven-

ske občine, katere so imele vsaj nekoliko poguma, z vsemi drugimi oblastmi občevale slovensko, edino z deželnim odborom pa nemško. Končno se je vendarle opogumila občina Sele nad Borovljami ter [zavrinitve slovenskega dopisa na deželni odbor nastopila pot pritožbe. V četrtek je državno sodišče razpravljalo o tej pritožbi ter razsodilo, da se je z vrnitvijo nerešene slovenske vloge kršila slovenskemu jeziku po državnem osnovnem zakonu zajamčena enakopravnost. Ta razsodba je tem važnejša, ker je državno sodišče obenem tudi izreklo, da velja ta razsodba kot pravno veljavni ukrep. Sicer je zastopnik deželnega odbora ugovarjal, da državno sodišče nima pravice izdajati pravno veljavnih ukrepov, ali sodišče se je smatralo v tej zadevi za zadnjo inštanco, katera ima pravico izdajati pravno veljavne ukrepe. Svojo razsodbo je državno sodišče utemeljilo s tem, da je slovenščina na Koroškem v deželi navaden jezik in da imajo slovenske občine po določbah člena 19 drž. osnovnega zakona pravico rabiti slovenščino v svojih vlogah na vsa oblastva, ki so primorana v slovenščini spisane vloge ne samo sprejemati, temveč tudi reševati. Občina Sele je torej popolnoma zmagala v svojem boju s trdo glavo velenemško gospodo v deželnem odboru ter dosegla, da bo moral odslej deželni odbor reševati tudi slovenske vloge. Pri koroškem deželnem odboru ni bilo dosedaj niti enega uradnika, ki bi znal slovensko, ravno tako niti eden izmed deželnih odbornikov ni zmožen slovenščine, dasiravno je tretjina dežele slovenska. Sedaj se bodo pač morali namestiti uradniki, ki bodo zmožni slovenskega jezika. Vsekako je ta razsodba v boju koroških Slovencev za pravico slovenskega jezika velikanske važnosti in upamo vsaj, da se bodo slovenske občine odslej bolj resno oprijele slovenskega uradovanja, kakor pa doslej, in da ne bodo morda iz komoditete, ali pa da ugodijo želji tega ali onega deželnega ali državnega uradnika, še nadalje dopisovale oblastim v nemškem jeziku, kakor se je godilo večinoma povsod doslej. Saj sta vlada in deželni odbor imela ravno v tej nezavednosti slovenskih občin doslej najboljšo oporo za svoje izključno nemško uradovanje in je bilo treba dolgih let, da se je vendar enkrat ena slovenska občina toliko ojunčila, da se je upala tudi deželnemu odboru pokazati svoje slovenstvo. Občina Sele zasluži za svoj odločni nastop vse priznanje in ostale slovenske občine naj bi ji vsaj sedaj sledile. Na Koroškem je nad 80 občin v slovenskih rokah, in dovolj sramotno je, da se dajo one, ki slovensko uradujejo, naštetih skoraj na prstih ene roke. Morda bo odslej vendar nekoliko boljše. Upajmo!

— **Odločen nastop slovenske občine na Koroškem.**

Občina Sele na Koroškem je dosegla, kakor poročamo na drugem mestu, zmago proti koroškemu deželnemu odboru, ki ni hotel sprejemati in reševati slovenskih vlog. Pa ne samo z deželnim odborom, tudi z deželno vlado bije občina Sele hud boj za pravice slovenskega jezika. Občinski odbor v Selah je namreč meseca junija l. l. sklenil zahtevati od vseh oblasti vsaj dvojezične razglase in oklice, celovško okrajno glavarstvo pa je razveljavilo ta sklep, češ, da je občinski odbor prekoračil s tem sklepom svoj delokrog in kršil obstoječe zakone, a Koroška da ni dvojezična dežela. Občinski odbor se je proti temu odloku pritožil na deželno vlado že meseca julija l. l., a ni po preteku celih petih mesecev dobil nikakega odgovora. Opozoril je deželno vlado na eventualne posledice tega zavlačevanja in je, tudi na to ne dobilo nikakega odgovora, s 1. januarjem 1908 ustavil delovanje občine v prenešenem delokrogu. To je vesel pojav narodne odločnosti z one strani Karavank, in le častitati je občini, kateri stoji na čelu tako odločno in samozavestno vodstvo. Da se je pred leti že začelo tako delovati, bi bilo sedaj na Koroškem precej drugače; ali da bi vsaj sedaj druge slovenske občine sledile Selam in tudi izbrabljale, kar so jim priborili vrli Selani.

— **Nemški šulferajn** uživa na Goriškem posebno naklonjenost vladnih krogov. Kakor poroča „Soča“, je poljedelsko ministrstvo za lansko leto podarilo iz eraričnega gozda šulferajnu potrebna drva, in ravnatoko najbrž tudi za letošnje leto. Radovedni smo, kaj bi odgovorilo poljedelsko ministrstvo, ako bi se naša šolska družba obrnila nanje s prošnjo, da bi ji podarilo drva za njene šolske zavode. Vsaj poskusiti bi bilo treba, da bi potem vedeli, kaj misli o naši družbi ministrstvo.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Denarni promet.

Dunajska borza. Dasiravno so poročila iz inozemstva dokaj ugodna, vendar je dunajski denarni trg ostal brez zanimanja. Večje povprašanje je bilo samo po delnicah premogokopskih družb, za katere se pričakuje višjih dividend. Notirale so: kreditne akcije 687.75, ogrska kreditna banka 768.50, zemljiška banka 410; državne železnice 677.50, Lombardi 151; alpinske montanske akcije 608. Poskočile so delnice trboveljske premogokopne družbe za 6 K na 268. Bančna obrestna mera 5%, privatni diskont 4 $\frac{1}{2}$ %, daljši 5 $\frac{1}{4}$ % do 5 $\frac{3}{8}$ %.

Promet s pridelki.

Žitni trg dunajski je neizpremenjeno zelo slabo obiskan, ni niti ponudnikov niti kupcev. Pšenica se je še nekako obdržala, pač pa rž precej dosledno pada v ceni. Boljše je pri ovsu, po katerem se bolj povprašuje, in tudi pri koruzi ni opaziti padanja.

Cene za vsakih 50 kg so notirale ab Dunaj:

Pšenica, tiška nova, 76 do 79 kg K 13.05 do K 13.50; slovaška nova 77 do 81 kg K 12.10 do K 12.55; nižeavstrijska in moravska, nova K 11.80 do K 12.10.

Rž, slovaška nova 72 do 75 kg K 11.40 do K 11.65; peštanska nova 72 do 75 kg K 11.40 do K 11.65; avstrijska 72 do 75 kg K 11.10 do K 11.35; ogrska 72 do 74 kg K 11.30 do K 11.55.

Ječmen moravski K 9.80 do K 10.40, slovaški K 9.— do K 10.40.

Koruza, ogrska K 7.75 do K 7.95.

Oves, ogrski srednje vrste K 8.95 do K 9.20; prve vrste K 8.70 do K 8.95.

Spirit kontingentira prompt ab Dunaj K 60.— D, K 60.60 Bl.

Repno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 98.— D, K 99.—

Laneno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 69.50 do K 70.—

Petrolej vsakih 100 kg: kavkaško rafinirano brez sode, prompt ab Trst, transito K 11.50 do K 12.— B.

Meso. Cene za kilogram so sledeče:

goveje meso prednje K 0.90 do K 1.56

„ „ zadnje „ 1.— „ „ 1.84

telečje „ „ 1.12 „ „ 1.80

svinjsko „ ogrsko „ 1.20 „ „ 1.60

ovčje „ „ 0.96 „ „ 1.20

Mast za vsakih 50 kg: domača, svinjska, s sodom prompt K 70.— D, K 71.— B ab Dunaj.

Loj, prompt K 37.— D, K 38.— B ab Dunaj.

Slanina, bela brez zaboja prompt K 58.— D K 59.— B ab Dunaj. Cena padla.

Sladkor, v kockah za 100 kg: brutto K 74.50 D K 75.50 B, kristalni sladkor prompt K 65.— D, K 65.50 B ab Dunaj.

Kava, za vsakih 50 kg: Santos Good Average K 49.— D; K 50.— B; Santos Perl Good K 53.— D; B. 54.— K prompt od Trsta. Tendence mirna.

Glasovi odvetniških in notarskih uradnikov.

V pojasnilo.

Vodstvo „Društva odvetniških in notarskih uradnikov na Kranjskem s sedežem v Ljubljani“ se je odločilo sporazumno z načelstvom časnikarskega odseka v društvu in to po daljšem razmotrivanju in vsestranskem prevdanku, da prinaša v sobotnih številkah „Nove dobe“ pod stalno rubriko stanovske vesti in članke.

Morda se čudijo nekateri društvniki, da smo se odločili za ta korak, morda nam v prvem trenutku zamerijo celo ta ukrep in bi z njimi soglašala tudi javnost, češ da smo se s tem korakom vrgli že tudi v politično življenje in oddali nekako politično izpovedanje. Tako pa se more sediti na samo prvi hip, dokler se ne čuje nas samih in nesliši naših nagibov za to. Vsled tega hočemo pojasniti na prvem mestu, kateri momenti so odločevali pri tem našem koraku in to pojasnilo bo menda zadostovalo vsem društvnikom in celi javnosti, da uvidijo da ostane društvu kljub tej odločitvi izven in nad vsako politično stranko, — vsaj združuje vsako stanovsko društvo v sebi somišljenike najrazličnejših političnih mišljenj in nians in tembolj še naše društvo — uvideti morajo, da nas je dovedla do tega koraka samo zavest, da koristimo s tem društvu, njegovim namenom in smotrom in da hočemo izvesti na celi črti našo organizacijo ter jo v najkrajšem času ojačiti in pospešiti.

Nastopne vrste naj pojasnijo in utemelje to odločitev.

Društveno vodstvo je stalo že iz vsega početka na stališču, da je treba organizaciji tudi časopisja. Da bi izdajalo društvo lastno glasilo, na to še misliti ni, ker nas odvrta od tega bridke skušnje drugod in bito pomnilo prvi vzrok in povod za propad društva. Nastale bi namreč vsled tega finančne krize v društvu, ki bi gotovo ugonobile vse društveno življenje. Ako bi se kljub temu odločili za društveno glasilo, bi vendar ne odgovarjalo svojem namenu, ker bi kot tako bilo razširjeno prav malo in bi ga čitali po večini le stanovski interesentje. Nam pa je na tem, da se tudi širša javnost seznanj z našimi nameni in smotri. Usta-

noviti lastno glasilo, to misel je bilo torej treba opustiti in se sprijazniti z drugo, namreč pridobiti si v kakem slovenskem listu prilogo ali stalno rubriko, kjer bi se objavljale in obravnavale izključno stanovske zadeve. Seveda bi koristilo stvari sami najbolj, ako bi mogli doseči to pri kakem slovenskem dnevniku, toda samo s pogojem, da imamo glede teh člankov popolno svobodo in da se priobčjujejo v tem delu lahko tudi članki, kinasprotujejo diametralno stališču, za katerega se bojuje dnevnik. Tega pa ne moremo pričakovati od nobenega dnevnika, kakor bi tudi ne mogli zameriti, ako bi v tej rubriki ne hoteli objaviti člankov, ki so naperjeni morda proti sotrudnikom lista samega, morda celo proti prvobornim idej, za katere se boridnevnik. Sicer upamo, da do tega ne bo prišlo, vendar pa ni izključeno to, in radi tega moramo računati že sedaj s to možnostjo.

Konzorcij „Nove Dobe“ pa je obljubil društvu vodstvu in se v to tudi zavezal, da je društvu časnikiškemu odseku na razpolago vsako soboto cela stran lista in da dopušča vse stanovske obravnave in razpravljanja tudi v slučaju, ako binjih vsebina bila naperjena proti članom konzorcija.

Radi tega in tudi še radi drugih udobnosti, ki nam jih je dovolil konzorcij „Nove Dobe“, se je društveno vodstvo odločilo za „Novo Dobo“ in vsled tega se bomo oglašali stalno vsako soboto v tem listu.

Vse cenjene tovariše pozivljamo, da se zanimajo za razvoj društva, da zasledujejo vse objave in pa tudi sami sodelujejo. Kdor želi, da se objavijo od njega kaki članki ali dopisi, naj jih dopiše na naslov časnikarskega odseka našega društva. Ako se izkaže potreba in ako uvidimo, da je to v splošno korist, bomo odgovarjali tudi na vprašanja, katera nam bodo došla in to v posebnem predalu, v takozvani „vprašalnici“. Zato pozivljamo vnovič vse cenjene tovariše k sodelovanju in pa, da se obračajo na društveno vodstvo z vprašanji, glede katerih si niso na jasnem. Društveno vodstvo ali časnikarski odsek bodeta radi volje objavljala došle dopise in dajala ali zasebno ali javno tozadevne nasvete.

Načelstvo časnikarskega odseka.

Naš program.

Na ustanovnem shodu „Društva odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko“ je govoril predsednik „Zveze slovenskih odvetnikov“ gosp. dr. Karel Triller nekako naslednje: „Zveza slovenskih odvetnikov razumeva popolnoma in pritrjuje stremljenju uradništva; seveda se najdejo še danes starokopitneži, ki tega stremljenja nečjejo umevati, ki se pa tudi nečjejo sprijazniti z zahtevami, katere stavi do nas popolnoma opravičeno sedanja socialna doba. Odvetnik in notar morata videti v svojih uradnikih dragocene in pridne sotrudnike, uradniki pa v svojih šefih svoje prijatelje, potem ta stan ne bo več prehodni stan, posebno ne, ako se zavedate svojega stanu, ako bodrite med seboj ljubezen do njega in svojega društva. Takrat so vam pa tudi zagotovljeni najradikalnejši uspehi vašega stremljenja in te vam iz vsega srca želim.“

V teh besedah g. dr. Trillerja je začrtan tudi nekako naš društveni program za prva leta in ravno s tem, da se glede programa strinja zastopnik delodajalcev z nami, je že veliko pomagano k temu, da se naš program čim preje izvede na celi črti.

Povdarjati moramo na prvem mestu, da ni naš namen, pričeti boj proti šefom, še manj pa je naš namen, stopiti kedaj pred nje z neopravičenimi zahtevami. Stojimo na stališču, da je treba najprej sporazumno postopanja med delodajalcem in delojemalcem in da se na ta način doseže vsaj ravno toliko, ako ne več, kakor pa z neizprosnim borenjem za postulate, ki so se postavili nepremišljeno in prezgodaj v program. Ako bi se pa našim opravičenim zahtevam ne ugodilo, potem seveda pričnemo tudi mi neizprosen boj, toda ta boj bo boj za našo pravdo in zaradi tega upamo, da bomo izšli iz njega ojačeni in kot zmagovalci.

Pozno smo se začeli zavedati odvetniški in notarski uradniki potrebe stanovske organizacije, prehiteli so nas že marsikateri stanovi, zato nam je treba sedaj vztrajnega dela, hiteti moramo, da jih vsaj dohitimo na polju organizacije, da jih morda tudi prehitimo. Sedaj, ko se zavedamo žive potrebe stanovske organizacije, moramo pokazati tudi na tem polju, da je delo, katero se zahteva vedno in vedno od nas, duševno delo. V svoji organizaciji pokažimo, da stojimo na višji stopinji izobrazbe, kakor pa se domneva o nas, pokažimo s svojo organizacijo, da umevamo pomen organizacije, da umevamo sedajni soci-

alni tok, in ustvarimo v svojem stanu organizacijo, ki bo lahko vzorna za druge stanove!

S tem je podan takorekoč v velikih potezah že cel program, toda navesti hočemo na tem mestu še nekatere podrobnosti glede našega namena in naših smotrov za prva leta.

Prvi naš namen je, spojiti v „Društvu odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko“ vse na Krajskem dejansko službujoče odvetniške in notarske uradnike, ker le tedaj, ako nastopa društvo kot pooblastitelj vseh stanovskih tovarišev, moremo pričakovati, da se nas upošteva tako, kakor treba, le tedaj so zahteve vseh stanovskih tovarišev one zahteve, katere postavi društvo sporazumno z njim. V dveh mesecih upamo izvršiti to organizacijo, kajti od svojih stanovskih tovarišev pričakujemo, da se zavedajo svoje stanovske dolžnosti in da uvidevajo, da bi bilo polagoma življenje izven stanovske organizacije klaverno, ako že nemogoče.

Kadar izvršimo to, stremimo lahko s podvojeno silo za drugo točko našega programa, katero pa izpolnujemo že iz vsega početka ali jej vsaj pripravljamo pot, namreč: pridobiti našemu stanu oni ugled, katerega za služi vsled zahtev, ki se stavijo do nas, skrbeti za strokovno izobrazbo naših tovarišev, s popolniti sedanjo strokovno in splošno njihovo izobrazbo, skrbeti za strokovno naobražen naraščaj in dovesti tudi one, ki sedaj nad tem dvomijo, do prepričanja, da je naš stan eden najtežavnejših uradniških stanov in da ga je treba spoštovati. Spoštovati pa moramo svoj stan najprej sami, potem še le moremo zahtevati od drugih, da ga rešpektirajo in vsled tega mora prenehati naziranje, da je naš stan nekak prehodni stan. Nestalnost, pogosto menjavanje službe mora izostati, na njih mesto pa naj stopijo stalnost, veselje do stanu in z njim združenega dela.

Da pa to tem preje dosežemo, je naše stališče: Do sem in ne dalje. Naših vrst ne bodo več izpolnjevali upokojenci, ki imajo že osigurano svojo eksistenco. Oni, ki so sedaj med našimi vrstami, morajo iti z nami. Delovalo se pa bo z vso silo na to, da med nas ne pride nobeden več. Iz naših vrst se lahko pospnejo bodoči naši šefi, umevali bodo tedaj tem lažje naše težnje, drugim, ki bi hoteli odjedati še ta zaslužek, ko ga imajo že tako ali tako, je pot zaprta. Kako se izvede to, je stvar društvenega vodstva, pripomočki so pa: društvena posredovalnica, statistika in časopis. Seveda so pa na razpolago še druga izdatnejša sredstva, katere nam daje organizacija sama. Upamo sicer, da nam ne bo treba zgrabiti za to orožje in da nas bodo pri tem podpirali šefi, ki umevajo pomen dobrega in stalnega uradništva, upamo celo, da nas bodo pri tem stremljenju podpirale zbornice, ustava in zakonodajstvo. Vedeli bomo to dobro ceniti in zato bo naša protiusluga: bojkot s strani uradništva onim, ki bi se hoteli vrniti v vrste naših šefov kot dosluženi državni uradniki.

Naravna posledica zahtevkov, ki se stavijo na naš stan, je tudi naša zahteva, da se nedoletni (pred 18. letom) ne sprejemajo več v pisarne, in ta zahteva je opravičena tembolj, ako se zahteva dobrega, zanesljivega uradništva.

Da pa pri vsem tem mislimo tudi na že skrajno potrebo glede ureditve plač, glede določitve eksistenčnega minimuma, glede doklad, kratkoinmalo, da mislimo na regulacijo plač vseh kategorij, to je po sebi umevno. Isto velja glede zavarovalnine, pokojnine, draginskih doklad in podobnih eksistenčnih vprašanj. Vse to pa so zahtevki, katere je treba dobro proučiti in glede katerih je treba vsestranskega prevdanka; to so namreč življenska vprašanja in glede teh velja geslo, da morajo biti premišljena, prevdarjena. Zato je naloga društvenega vodstva, da proučuje vsestransko in temeljito ta vprašanja in da končno nastopa s pozitivnim, popolnoma opravičenimi zahtevami. V interesu vsakega društvnika pa je, da pripomere vodstvu z naveti pismeno ali ustmeno do prejšnje rešitve teh velevažnih vprašanj.

Razumeva pa se samo ob sebi, da je pri vsem tem treba iskati stika z enakimi stanovskimi organizacijami zlasti v slovenskih deželah, opore pa v državni zvezi naših stanovskih tovarišev.

To so vodilne misli, katere hoče uresničiti naše društvo. Mislimo, da se s tem našim programom ne strinjajo samo naši stanovski tovariši, temveč tudi naši šefi, posebno pa tisti šefi, ki se zavedajo socialnega toka, v katerem živimo, in ki narašča od dne do dne ter opravičeno zahteva, da se mu ukloni vsak, službodajalec in uslužbenec.

Poziv.

Iz programa, katerega smo ravnokar razvili, vidijo cenjeni tovariši, kako pot si je začrtalo društvo. Vsled tega smatramo, da je dolžnost vsakega stanovskega tovariša, da pristopi čim preje k društvu, dolžnost vsakega društvnika pa je, da vpliva na one svoje tovariše, ki še niso v društvu, da to store čim preje. Gg. odvetniki in notarji razvidijo

istotako iz našega programa, da stremimo za tem, pridobiti jim strokovno izobraženo in stalno uradništvo, in vsled tega smo mnenja, da ne zahtevamo preveč od njih, ako jih prosimo, naj tudi sami vplivajo na svoje uradništvo, naj pristopi k društvu. Dosedaj je pristopilo k društvu že 66 rednih in 2 podporna člana. Že to število, ki odgovarja nekako 70% odstotkom vsega našega uradništva na Kranjskem, kliče one, ki še niso pristopili, naj pristopijo. Vpisnina po 1 K in mesečina po 60 h za one, ki imajo pod 100 kron mesečnega zaslužka, odnosno po 1 K za one, ki zaslužijo 100 K ali več mesečno, tudi ni previsoka, posebno, ako se prizna, da to ni nikako breme, marveč prepotreben obolus, ki ga lahko žrtvuje vsakdo za splošno stanovsko korist. Tizneski, kijih vplača pridruštvu, mu bodo rodili drugod več kosto-odstotni dobiček.

Ako nas podpirajo pri naši organizaciji vsi društveniki in vplivajo na one tovariše, ki še niso pristopili k društvu, smemo upati, da bo po dveh mesecih združeno v našem društvu vse odvetniško in notarsko uradništvo na Kranjskem. To pa tem bolj pričakujemo, ker se nadejamo, da je vsak odvetniški in notarski uradnik na tako visoki stopinji izobrazbe, da nam ni treba nadalje razkladati koristi in pomena organizacije.

Iz društvenega tajništva. Ker je sedaj ob ustanovitvi društva ravno tajništvo preobloženo z delom, prosim cenjene tovariše, naj oprostite, ker jim še nismo doposlali društvenih izkaznic. Upamo, da tej dolžnosti v prihodnjem tednu zadostimo, in zato prosimo dotlej popljenja.

K društvu je pristopilo do ustanovnega shoda 87 rednih in 2 podporna člana. Do danes je pristopilo še 9 rednih članov, tako da nas je v društvu sedaj 96. Upamo, da v prihodnem oglasu danes teden lahko navajamo najmanj število 110. Društveniki na delo!

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Etika in politika.

Predaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporoča

izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem e. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Prva domača dolenjska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1.— lit.	Tropinovec navad. K 1.— lit.
III. „ 1.10 „	III. „ 1.10 „
II. „ 1.30 „	II. „ 1.20 „
I. „ 1.50 „	I. „ 1.40 „
Drožnik III. „ 1.30 „	Brinjevec III. „ 1.40 „
II. „ 1.50 „	II. „ 1.80 „
I. „ 1.80 „	I. „ 2.— „

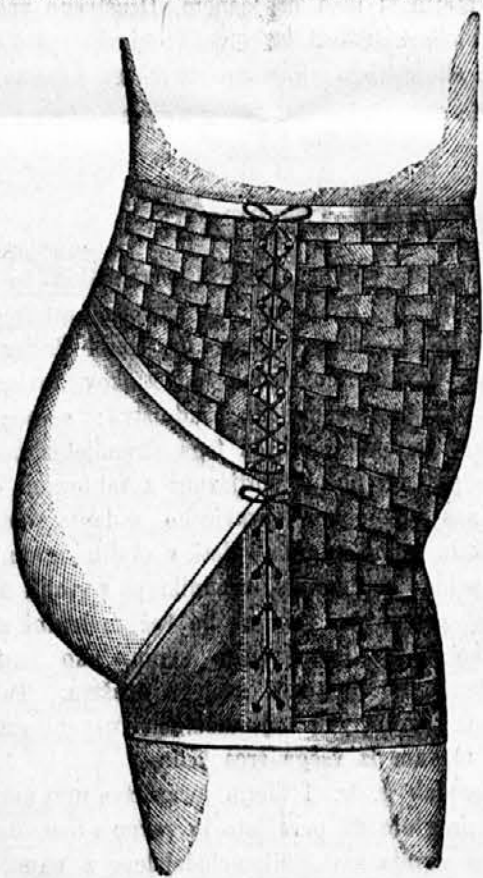
Vinsko žganje (konjak) od 8 do 8 K = 7/10 litra.

Specijalitet „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1.10 do K 1.20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev od K 1.— do K 1.60 liter.

Uvos in izvos čajnega ruma od K 1.— do K 2.— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Izdelovatelja kirurg. instrumentov

Br. Hlavka, Ljubljana

atelje za ortopedične aparate in bandaže

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavice za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumijevih posteljnih podložk. Vse bangade se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. — Zunanja naročila se točno in diskretno dovažajo.

Galvanični poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

AVGUST BELLE

Unec pri Rakeku,

prva in edina domača opekarna s sušilnim stiskanjem (Trockenpressung).

Prične izdelovati pomladi 1908 zidarsko, zarezno in vso drugovrstno opeko v vsaki množini.

Podružnica v Celovcu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Spljetu

Delniška glavnica:

2,000.000 kron.

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2%

Reservni fond:

200.000 kron.

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev Hotel. družbe z o. z. Triglav po 500, 1000, 5000 in 10.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!